

ความคาดหวังของคนในชุมชนต่อโครงการในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์ฝึกอบรมทางการเกษตรสัมมากร
เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ

Expectations of People in the Community to the Project of Her Royal
Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Sammakorn Agricultural
Training Center, Saphan Sung District, Bangkok

พลวิวัฒน์ ไพรวัลย์¹ พิชัย ทองดีเลิศ^{1,*} และ พัชราวดี ศรีบุญเรือง¹

Ponviwat Praiswan¹, Pichai Tongdeeler^{1,*} and Patcharavadee Sriboonruang¹

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

¹ Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900

รับเรื่อง: 18 สิงหาคม 2564 Received: 18 August 2021

ปรับแก้ไข: 19 ตุลาคม 2564 Revised: 19 October 2021

รับตีพิมพ์: 22 ตุลาคม 2564 Accepted: 22 October 2021

* Corresponding author: agrpct@ku.ac.th

ABSTRACT: This research was conducted to determine the personal basic information, perception and expectations of the Project Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Sammakorn Agricultural Training Center, Saphan Sung district, Bangkok, and the relationship between the project perception and expectation. The samples were 260 households who live in Sammakorn village, Saphan Sung district, Bangkok. Data were collected by using a questionnaire as an instrument. The statistics analyzed were frequency, percentile, mean and standard deviation, and chi-square to find out the relationship. The results found that most people in the village were female with an average age of 38.68 years old, attained a bachelor degree, worked in the private business, perceived the project (55.8%), and had high expectations for the agricultural products (Mean 2.90), public relations (Mean 2.62), and study visit (Mean 2.59). The results of the hypothesis test found that perception of objectives had a relationship with the expectation of the project for study visit ($P < 0.01$). Perceptions of agricultural knowledge transfer, agricultural training, and distribution of agricultural products related to the expectation for occupational training ($P < 0.01$) and purchasing agricultural products ($P < 0.01$). Moreover, the perception of the agricultural products had a relationship with project expectation on occupational training ($P < 0.01$), purchasing agricultural products ($P < 0.01$), and public relations ($P < 0.05$). Therefore, the project should distribute agricultural products to the people in the village, change public relations techniques, and implement an online training program to reach more people who are interested in the project.

Keywords: Expectation, perception, Agricultural Training Center, Bangkok

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล การรับรู้และความคาดหวังต่อโครงการในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์ฝึกอบรมทางการเกษตรสัมมากร เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และความคาดหวังต่อโครงการฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คนในชุมชนหมู่บ้านสัมมากร เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ จำนวน 260 คนวีธีการ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติโคสแควร์เพื่อหาความสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 38.68 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการรับรู้โครงการฯ (ร้อยละ 55.8) และมีความคาดหวังในระดับมากด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 2.90) ด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 2.62) ด้านการศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.59) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้วัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อโครงการฯ ด้านการศึกษาดูงาน ($P < 0.01$) การรับรู้ข้อมูลด้านการให้ความรู้ทางการเกษตร การฝึกอบรมทางการเกษตร และการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังด้านการฝึกอาชีพ ($P < 0.01$) และการซื้อผลผลิตทางการเกษตร ($P < 0.01$) นอกจากนี้ การรับรู้ด้านผลผลิตทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อโครงการฯ ด้านการเข้ารับการฝึกอาชีพ ($P < 0.01$) ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร ($P < 0.01$) และด้านการประชาสัมพันธ์ ($P < 0.05$) ดังนั้น โครงการฯ ควรจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่คนในชุมชน ปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์และการอบรมเป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้เข้าถึงผู้ที่สนใจได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: ความคาดหวัง, การรับรู้, ศูนย์ฝึกอบรมทางการเกษตร, กรุงเทพฯ

บทนำ

ปัจจุบันการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมีการพัฒนารูปแบบไปมากตามการเปลี่ยนแปลงของโลก มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้อย่างหลากหลาย มีการนำสารเคมีทางการเกษตรมาใช้กันอย่างเกินความจำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคโดยตรงและยังเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตโดยไม่จำเป็น (Bamrungrkit, 2013) การทำการเกษตรแบบผสมผสานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มุ่งหวังให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบยั่งยืน โดยการประยุกต์เทคโนโลยีความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ผสมผสานกระบวนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค กระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ทั้งยังสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมี ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น (Bupata and Phosing, 2019)

ศูนย์ฝึกอบรมทางการเกษตรสัมมากรเป็นโครงการในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งอยู่ในหมู่บ้านสัมมากร ซอยรามคำแหง 112 กรุงเทพฯ เป็นโครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร มีพื้นที่ดำเนินงาน 7 ไร่ ที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมการผลิตพืชแบบผสมผสาน เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชนและโรงเรียนโดยรอบโครงการฯ คนในชุมชนได้บริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่มีความสดใหม่ ปลอดภัยและราคาเป็นธรรม ในปี พ.ศ. 2556 ฝ่ายบำรุงรักษาราชอุทยานวังสระปทุม สำนักพระราชวัง ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ โดยมีการปลูกพืชแบบผสมผสาน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและฝึกอาชีพทางการ

เกษตรกรให้กับผู้ที่สนใจ และจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ โดยพบว่า ตลอดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา ผู้ที่เข้าศึกษาดูงานและเข้ารับการศึกษาฝึกอาชีพเป็นกลุ่มเยาวชนชนและกลุ่มทหารกองประจำการที่ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล และการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรยังเป็นการวางจำหน่ายที่ร้านกาแฟสาขาต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพฯ เช่น สาขาโรงพยาบาลรามาสายาสาขามติศคัพเวอร์รี่ และสาขาจตุจักร เป็นต้น (Bamrungrkit, 2013) คนในชุมชนมีการสอบถามเจ้าหน้าที่ประจำโครงการฯ ในเรื่องกิจกรรมทางการเกษตรของโครงการฯ มีการขออนุญาตเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าเยี่ยมชมโครงการฯ มีการติดต่อสอบถามขอซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมานั้นคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสัมมากรมีความสนใจต่อโครงการฯ แต่ยังไม่ได้เป็นกลุ่มผู้เข้ารับบริการจากโครงการฯ ตลอดจนโครงการฯ ยังไม่เคยจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตรของโครงการฯ ให้แก่คนในชุมชน

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของคนในชุมชนหมู่บ้านสัมมากร ซอยรามคำแหง 112 กรุงเทพฯ ต่อโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการเข้ารับการศึกษาฝึกอาชีพ ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ และด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตรของโครงการฯ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นี้ไปพัฒนาโครงการฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการฯ ต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คนในชุมชนหมู่บ้านสัมมากร ซอยรามคำแหง 112 เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ ที่อาศัยอยู่บริเวณรอบโครงการ

ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์ฝึกอบรมทางการเกษตรสัมมากร จำนวน 800 ครัวเรือน (Bamrungrkit, 2013) สุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้เท่ากับร้อยละ 5 (Niyamangkul, 2013) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 ครัวเรือน โดยกำหนดวิธีการการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random) ด้วยวิธีจับสลากรายชื่อ และเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล การรับรู้ต่อโครงการฯ ความคาดหวังด้านการศึกษาดูงาน ด้านการเข้ารับการศึกษาฝึกอาชีพ ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร และด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตรของคนในชุมชนต่อโครงการฯ โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้น นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) โดยการทดสอบกับคนที่อาศัยในชุมชน จำนวน 30 ราย จากนั้น นำผลมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ KR-20 ตามแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson reliability coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสำหรับการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ เท่ากับ 0.903 และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha reliability coefficient) (Niyamangkul, 2013) ได้ค่าความเชื่อมั่นสำหรับความคาดหวังต่อโครงการฯ เท่ากับ 0.944 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การวัดตัวแปร คือ

1) วัตถุประสงค์ของโครงการฯ 2) การให้ความรู้ทางการเกษตรของโครงการฯ 3) การฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของโครงการฯ 4) ผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ และ 5) การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ โดยเลือกตอบรับและไม่รับ

การวัดระดับความคาดหวังต่อโครงการฯ แบ่งหัวข้อในการถามเป็นรายด้าน คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การเข้ารับการฝึกอบรม 3) การซื้อผลผลิตทางการเกษตร และ 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตร โดยแบ่งความคาดหวังเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มีความคาดหวังมาก ให้ค่าเท่ากับ 3 มีความคาดหวังปานกลาง ให้ค่าเท่ากับ 2 และมีความคาดหวังน้อย ให้ค่าเท่ากับ 1 จากการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคาดหวังตามการแบ่งอันตรภาคชั้นในการวัดครั้งนี้ ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= (\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (3 - 1) / 3 = 0.66 \end{aligned}$$

จากนั้น จึงกำหนดระดับคะแนนความคาดหวัง ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 มีความคาดหวังระดับมาก ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 มีความคาดหวังระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 มีความคาดหวังระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่เพื่อการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

พื้นฐานส่วนบุคคล และ 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) สำหรับการทดสอบสมมติฐานและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่อโครงการฯ และความคาดหวังต่อโครงการฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05

ผลการทดลองและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

คนในชุมชนส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.8) อายุเฉลี่ยเท่ากับ 38.68 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.8) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 36.2) มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพฯ (ร้อยละ 83.8) อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสัมมารเป็นเวลา 10–20 ปี (ร้อยละ 29.2) และมีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 5 คน (ร้อยละ 80.0)

การรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ

คนในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.4) รับรู้วัตถุประสงค์ของโครงการฯ (Table 1) ผ่านการพูดคุยหรือสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ โดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kakaew (2016) เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมโครงการฯ เกษตรรวมใจอันเนื่องมาจากพระราชดำริพลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนครนายก ที่พบว่า ผู้เยี่ยมชมส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ จากสื่อบุคคล คือ หัวหน้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้นำแนะนำให้เข้ามาเยี่ยมชมโครงการฯ

Table 1 Activities perception of the Project of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Sammakorn Agricultural Training Center n=260

Perception of the project	Know	Do not know
1. Objectives	183 (70.4)	77 (29.6)
2. Agricultural knowledge transfer	131 (50.4)	129 (49.6)
3. Agricultural training	104 (40.0)	156 (60.0)
4. Agricultural products	166 (64.0)	94 (36.0)
5. Distribution of agricultural products	139 (53.5)	121 (46.5)
Total	145 (55.8)	115 (44.2)

Values are presented as frequency (Percentile)

ด้านการให้ความรู้ทางการเกษตรของโครงการฯ พบว่า คนในชุมชน ร้อยละ 50.4 รับรู้ว่าการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน และนักศึกษา เข้าศึกษาดูงาน เนื่องจากคนในชุมชนรับรู้ผ่านการพูดคุยหรือสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ โดยตรง และรับรู้จากการพูดคุยของบุตรหรือญาติที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าศึกษาดูงานภายในโครงการฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangthong *et al.* (2019) ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช รับรู้ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวจากคำแนะนำหรือการบอกต่อจากคนรู้จัก ญาติ หรือเพื่อน มากกว่าจากแหล่งข้อมูลอื่น

ด้านการฝึกอบรมทางการเกษตรของโครงการฯ คนในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.0) ไม่รับรู้ว่าการฯ เปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน และนักศึกษาเข้ามาฝึกอาชีพ เนื่องจากผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพจากโครงการฯ เป็นเจ้าหน้าที่ทหารกองประจำการจากกรมทหารม้าที่ 1 รักษาพระองค์ ที่แจ้งความประสงค์ขอเข้ารับการฝึกอบรมทางการเกษตรของโครงการฯ ผ่านทางฝ่ายบำรุงรักษาอุทยานวังสระปทุมโดยตรง ซึ่งปัจจุบันทางโครงการฯ ยังไม่มีการ

ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมทางการเกษตร และยังไม่เปิดรับสมัครนักเรียน นักศึกษา หรือคนในชุมชน เข้ามารับการฝึกอบรมทางการเกษตรของโครงการฯ

ด้านผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ พบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.0) รับรู้ว่าการฯ มีการปลูกพืชอินทรีย์ในแปลงดินเพื่อจำหน่าย เช่น มะระ บวบ แพง ถั่วฝักยาว ข้าวโพด และมะเขือชนิดต่าง ๆ เป็นต้น เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสัมมากรส่วนใหญ่รับรู้จากการสังเกตเห็นการทำกิจกรรมทางการเกษตรต่าง ๆ ภายในโครงการฯ เห็นพืชที่มีการปลูกในแปลงดิน และมีความสนใจต่อกิจกรรมการปลูกพืชอินทรีย์ของโครงการฯ

ด้านการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ พบว่า คนในชุมชน ร้อยละ 53.5 รับรู้ว่าการฯ มีผลผลิตพืชอินทรีย์เพื่อจำหน่าย เนื่องจากคนในชุมชนรับรู้ว่าการฯ มีการปลูกพืชอินทรีย์ในแปลงดินเพื่อจำหน่าย และรับรู้จากการนำผลผลิตพืชอินทรีย์ที่มีคุณภาพของโครงการฯ ไปวางจำหน่ายที่ร้านกาแฟ สาขาต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งสถานที่จำหน่ายล้วนอยู่นอกพื้นที่หมู่บ้านสัมมากร ผลผลิตพืชอินทรีย์เป็นที่ต้องการของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน จึงมีคนในชุมชนมาติดต่อสอบถามและติดตามไปซื้อผลผลิตพืชอินทรีย์จากร้านกาแฟสาขาที่มีการวางจำหน่าย

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeenson (2011) ที่พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษในด้านความสะดวกโดยรวมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงการใช้บรรจุภัณฑ์ที่สะอาดบรรจุผักปลอดสารพิษ ไม่มีสิ่งสกปรกปนมากับผักปลอดสารพิษที่ซื้อมาบริโภค และขั้นตอนในการเก็บเกี่ยวถึงการบรรจุภัณฑ์สะอาดไม่มีสิ่งปนเปื้อน ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในระดับมากที่สุด

ความคาดหวังของคนในชุมชนต่อโครงการฯ

คนในชุมชนมีความคาดหวังต่อโครงการฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน (Table 2) พบว่า ด้านที่มีความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.90) ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.62) และด้านการศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.59) ตามลำดับ และด้านที่มีความคาดหวังปานกลาง คือ ด้านการเข้ารับการฝึกอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.33)

Table 2 Expectation of the Project of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Sammakorn Agricultural Training Center

Expectation of the project	Mean	SD	Expectation level
1. Study visit	2.59	0.59	High
2. Occupational training	2.33	0.69	Moderate
3. Public relations of agricultural activities	2.62	0.49	High
4. Purchase agricultural products	2.90	0.30	High
Total	2.61	0.52	High

SD = standard deviation

ด้านการศึกษาดูงาน พบว่า คนในชุมชนมีความคาดหวังมากในเรื่องการปลูก การบำรุง และการดูแลรักษาพืช อาจเนื่องมาจากโครงการฯ ทำกิจกรรมการผลิตพืชแบบผสมผสาน และมีแปลงสาธิตทางการเกษตร คนในชุมชนพื้นที่หมู่บ้านสัมมากรจึงมีความต้องการเข้าเยี่ยมชม สอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเกษตรของโครงการฯ และคาดหวังให้โครงการฯ เผยแพร่ความรู้และทักษะทางการเกษตรให้แก่คนในชุมชน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปลูกและดูแลรักษาพืชที่ปลูกอยู่ในบริเวณที่พักอาศัยของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamlangkarn (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามที่คณะของเกษตรกรตำบลทุ่งนารี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

พบว่า เกษตรกรคาดหวังให้ศูนย์ฯ เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการผลิตและการแปรรูปผลผลิตในรูปแบบแปลงสาธิต ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร และมีความคาดหวังในเรื่องคุณภาพของผลผลิตที่ได้มาตรฐาน

ด้านการเข้ารับการฝึกอาชีพ พบว่า คนในชุมชนมีความคาดหวังปานกลางสำหรับการเข้ารับการฝึกอาชีพในเรื่องการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ เนื่องจากในปัจจุบันคนในชุมชนพื้นที่หมู่บ้านสัมมากรส่วนใหญ่เริ่มปลูกพืชไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนมากขึ้น การฝึกอาชีพในเรื่องการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชในบริเวณที่อยู่อาศัยที่มีพื้นที่จำกัด จึงเป็นสิ่งที่คนในชุมชนให้ความสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jun-iad (2009) ที่ศึกษาเรื่องการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น

ต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติตามหลักเกษตรอินทรีย์ ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่า วิทยากรที่มีวิธีการสอน เนื้อหา อุปกรณ์และสื่อ และใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสม จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตร พบว่า คนในชุมชนมีความคาดหวังมากในเรื่อง การประชาสัมพันธ์ โดยคาดหวังให้โครงการฯ มีการดำเนินกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ มีการพบปะพูดคุยระหว่างคนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในโครงการฯ คนในชุมชนส่วนใหญ่รู้ว่าโครงการฯ เป็นโครงการส่วนพระองค์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการทำกิจกรรมและผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการฯ จึงต้องคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย และมีการควบคุมคุณภาพ ผลผลิตส่วนหนึ่งจะถูกส่งเข้าไปใช้ในการประกอบอาหารที่วังสระปทุม จึงทำให้คนในชุมชนมีความเชื่อถือในข้อมูลกิจกรรมและสินค้าทางการเกษตรของโครงการฯ ผ่านเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการฯ และการประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสามารถส่งสารได้หลายอย่างร่วมกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความไปพร้อมกัน ผ่านแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารอย่างอิสระมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangtriphetra (2016) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรในเมืองของผู้เข้าร่วมอบรม กรณีศึกษาที่ศูนย์เรียนรู้ห้องเรียนธรรมชาติ สวนเกษตรดาดฟ้า เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ พบว่า ปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรในเมืองจากสื่อมวลชนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารจาก

อินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตรผ่านรูปแบบออนไลน์อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้คนในชุมชนรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ได้อย่างทั่วถึงขึ้น

ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร พบว่า คนในชุมชนมีความคาดหวังมากในการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ เนื่องจากที่ผ่านมาโครงการฯ มีการนำผลผลิตทางการเกษตรที่มีความสด สะอาด และปลอดภัยไปวางจำหน่ายที่ร้านกาแฟสาขาต่าง ๆ แต่ไม่มีการวางจำหน่ายในโครงการฯ อีกทั้งคนในชุมชนมีความมั่นใจว่าผลผลิตของโครงการฯ มีความสด สะอาด และไม่มีสิ่งสกปรกปนมากับผักปลอดสารพิษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jeenson (2011) ที่พบว่า ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่เกรงกลัวอันตรายจากการบริโภคผักทั่วไปที่อาจปนเปื้อนสารเคมี จึงทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อผักปลอดสารพิษเพื่อบริโภค และผู้บริโภคไม่ต้องการให้มีสิ่งสกปรกปนมากับผักปลอดสารพิษในระดับมากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ กับ ความคาดหวังต่อโครงการฯ

การรับรู้ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อโครงการฯ ด้านการศึกษาดูงาน ($P < 0.01$) (Table 3) อาจเนื่องมาจากคนในชุมชนส่วนใหญ่รับรู้ผ่านการพูดคุยหรือสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ โดยตรง รับรู้ว่าโครงการฯ เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเข้าศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตร เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงส่งผลให้คนในชุมชนมีความคาดหวังในการเข้าไปศึกษาดูงาน

Table 3 Relationship between activities perception of the project and expectation of the Project of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Sammakorn Agricultural Training Center

Perception	Expectation							
	1. Study visit		2. Occupational training		3. Public relations of agricultural activities		4. Purchasing agricultural products	
	χ^2	P-value	χ^2	P-value	χ^2	P-value	χ^2	P-value
1. Objectives	12.430	0.000**	0.592	0.442	0.967	0.325	3.073	0.080
2. Agricultural knowledge transfer	0.829	0.363	27.179	0.000**	1.535	0.215	16.738	0.000**
3. Agricultural training	3.560	0.059	25.461	0.000**	1.893	0.169	19.384	0.000**
4. Agricultural products	0.632	0.427	7.716	0.005**	6.291	0.012*	9.989	0.002**
5. Distribution of agricultural products	0.397	0.529	9.605	0.002**	0.001	0.980	15.636	0.000**

* significant at P < 0.05, ** significant at P < 0.01.

การรับรู้ด้านการให้ความรู้ทางการเกษตร ด้านการฝึกอบรมทางด้านการเกษตร และด้านการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อโครงการฯ ในด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร และด้านการเข้ารับบริการฝึกอาชีพ ($P < 0.01$) (Table 3) โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ มีความสด สะอาด และปลอดภัย จึงมีความคาดหวังที่จะซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการฯ โดยตรง และรับรู้ว่ามีโครงการฯ มีการให้บริการด้านการให้ความรู้ และมีการฝึกอาชีพทางการเกษตรให้แก่บุคคลทั่วไป โดยมีหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตรในเขตชุมชนเมือง เช่น การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ และการปลูกผักอินทรีย์ในพื้นที่จำกัด เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ คนในชุมชนจึงมีความคาดหวังต่อโครงการฯ ในด้านการเข้ารับบริการฝึกอาชีพ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Kittitudom (2007) เกี่ยวกับความต้องการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานในชุมชนเขตธนบุรี กรุงเทพฯ ที่พบว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารการฝึกอาชีพมากมีความต้องการฝึกอาชีพมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อย ทั้งนี้เพราะผู้ที่ได้รับข่าวสารอาจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์จากการฝึกอาชีพและรายละเอียดของการจัดฝึกอาชีพทั้งในด้านค่าใช้จ่าย สถานที่จัด ระยะเวลาการฝึกอาชีพ และหลักสูตรการฝึกอาชีพ ทำให้เกิดแรงจูงใจหรือความต้องการที่จะเข้ารับบริการฝึกอาชีพได้

การรับรู้ด้านผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อโครงการฯ ในด้านการเข้ารับบริการฝึกอาชีพ ($P < 0.01$) ด้านการซื้อผลผลิตทางการเกษตร ($P < 0.01$) และด้านประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตร ($P < 0.05$) (Table 3) เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับผลผลิตที่มีในโครงการฯ ประกอบกับความมั่นใจในผลผลิตของโครงการฯ ทำให้คนในชุมชนส่วนใหญ่คาดหวังที่จะเข้ารับบริการฝึกอาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการปลูกพืชผัก

สวนครัวในพื้นที่บริเวณที่พักอาศัย นอกจากนี้ คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังคาดหวังให้ผลผลิตของโครงการฯ มีความสด สะอาด และมีการควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งคาดหวังให้โครงการฯ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้ารับบริการจากโครงการฯ เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีข้อจำกัดในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตลาดอินทรีย์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์น้อย (Klomthongjareon *et al.*, 2021)

สรุป

คนในชุมชนส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ผ่านการสังเกตการทำกิจกรรมการเกษตร การเยี่ยมชม การพูดคุยหรือสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ คนในชุมชนมีความเชื่อถือในโครงการฯ และผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ จึงมีความคาดหวังที่จะได้ซื้อผลผลิตทางการเกษตรเพื่อบริโภคในครัวเรือน และคาดหวังต่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเกษตรของโครงการฯ ดังนั้น โครงการฯ ควรมีจุดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่คนในชุมชน และปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และรูปแบบออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงผู้ที่สนใจได้อย่างทั่วถึง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคนในชุมชนที่อาศัยในหมู่บ้านสัมมากร ซอยรามคำแหง 112 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามเป็นอย่างดี และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- Bamrungrkit, U. 2013. Royal Initiative Integrated Agricultural Project Development Plan. Sammakorn Village, Ramkhamhaeng 112, Saphan Sung District, Bangkok. Royal Park Maintenance Department, Srathum Palace, Bangkok. (in Thai)
- Bupata, K. and P. Phosing. 2019. Organic farming policy and life quality development of Thai farmers. J. MCU Ubon Review. 4(3): 191–206. (in Thai)
- Jeenson, W. 2011. Factors Affecting Purchase Decision toward Non-Toxic Vegetables of Consumers in Bangkok. MS Thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (in Thai)
- Jun-iad, J. 2009. Short-course training to accomplished in organic agriculture. Princess of Naradhiwas University Journal. 1(2): 114–125. (in Thai)
- Kakaew, M. 2016. Satisfaction of the Visitor towards the Integrated Agricultural Project under the Royal Initiation Her Royal Highness Female General Princess Maha Chakri Sirindhorn in Nakhon Nayok Province Support Centre. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Kamlangkarn, N. 2001. Farmers’ Opinions on Roles of Agricultural Technology Transfer Center in Tambon Tunngnontri, Aomphoe Khowsaming, Changwat Trad. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Kittiudom, V. 2007. Demand for Professional Training of Active Labours Residing in Thonburi District, Bangkok. MS Thesis, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok. (in Thai)
- Klomthongjareon, K., S. Fongpetch, P. Siriprasertsin and P. Vannasathid. 2021. The demanding study for organic agriculture products of food store that located in Maejo University, Chiang Mai province. Princess of Naradhiwas University Journal. 16: 124–148. (in Thai)
- Niyamangkul, S. 2013. Social Science and Statistical Research Methods Used. Book to You, Bangkok. (in Thai)
- Sangthong, M., T. Yordudom and W. Buakaw. 2019. Study the perception of tourists in the area of Nakhon Si Thammarat. Narkbhut NSTRU. 11(2): 178–188. (in Thai)
- Sangtriphethkra, B. 2016. Factors Relating to Knowledge on Engaging in Urban Agriculture of Trainees: A Case Study at the Naturally Organic Rooftop Garden Learning Center, Lak Si District, Bangkok Metropolis. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)